

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV v kontexte vývoja slovenského lingvistického výskumu

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

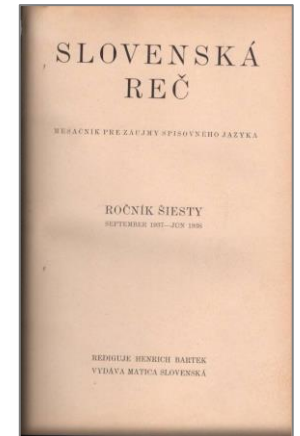
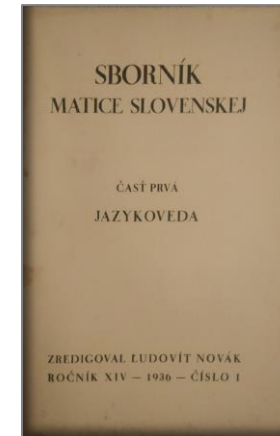
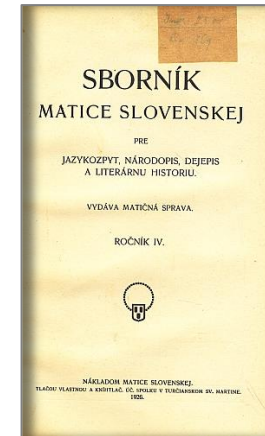
Výskum slovenčiny pred vznikom Jazykovedného ústavu SAVU

Jazykovedný (Jazykospytný) odbor Matice slovenskej

v Martine (obnovená 1919)

- predseda: V. Vážný (1921 – 32), J. Škultéty (1933 – 44)
a J. Stanislav (1945 – 49)
- výskum slovenských nárečí
- V. Vážný – prvé oficiálne *Pravidlá slovenského pravopisu* (1931)
- od 1945 – príprava *Slovníka slovenského jazyka* – vychádzal po častiach od 1946; po dokončení prvého dielu (A – J) boli práce pozastavené
- jazyková poradňa v Československom rozhlase *Hovoríte správne?* (1947 – 48)
- Stála komisia pre stanovenie názvov miest, obcí a osád pri Povereníctve vnútra v Bratislave
- k 1. 1. 1950 odbor svoju činnosť ukončil, pracovníci prechádzali do SAVU
- r. 1992 bol obnovený

- *Sborník MS pre jazykospyt, národopis, dejiny a literárnu históriu* (od 1922)
- od r. 1935 > *Jazykoveda* ako samostatná časť; zanikol XIX. ročníkom (1941) >
- r. 1946 – *Jazykovedný sborník* – práce zo slovanskej jazykovedy, dialektológie a z dejín slovenského jazyka
- Od r. 1932 – *Slovenská reč*

Výskum slovenčiny pred vznikom Jazykovedného ústavu SAVU

Univerzita Komenského v Bratislave – od r. 1919

Filozofická fakulta UK – 1921 (prvý akademický rok 1921 – 22)

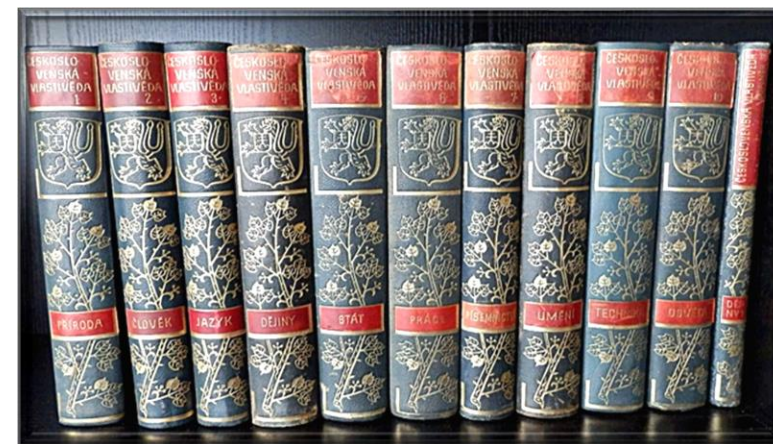
- **Seminár pre slovanskú filológiu** – 4 oddelenia:
 - pre cirkevnú slovančinu a slovanský jazykozpyt (prof. M. Weingart)
 - pre reč a literatúru slovenskú (prof. J. Škultéty)
 - pre dejiny českej literatúry (prof. J. Hanuš)
 - pre novú českú literatúru a pre literatúru slovenskú (prof. A. Pražák)
- 1924 – odchádza J. Škultéty – ústup slovaktiky – presadzovanie idey jednotného československého jazyka
- pozornosť venovaná slovenským nárečiam (M. Weingart)
- po odchode M. Weingarta nastupuje prof. F. Ryšánek
- prvá generácia slovenských jazykovedcov sa formuje na Karlovej univerzite v Prahe (J. Stanislav, Ľ. Novák, H. Bartek, J. Fedák, R. Uhlár a i.)
- od 1929 – V. Vážný – prednášal po slovensky – jazykový zemepis
- 1938 – odchod českých profesorov z UK (F. Ryšánek, V. Vážný)
- na FF UK – prichádzajú prví slovenskí jazykovedci – J. Stanislav a Ľ. Novák

Československá vlastivěda (13 zv.)

V. Vážný:

ČV III – Jazyk: *Nářečí slovenská* (1934, s. 219 – 310)

ČV II – Spisovný jazyk český a slovenský: *Spisovný jazyk slovenský* (1936, s. 145 – 216)

Výskum slovenčiny pred vznikom Jazykovedného ústavu SAVU

Učená spoločnosť Šafárikova – 1926 – 1939 (v rámci UK v Bratislave)

Duchovedná trieda USŠ – Jazykovedný odbor (od 31. 5. 1932)

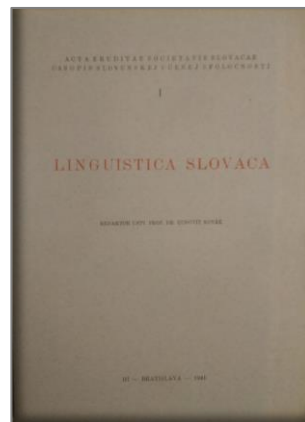
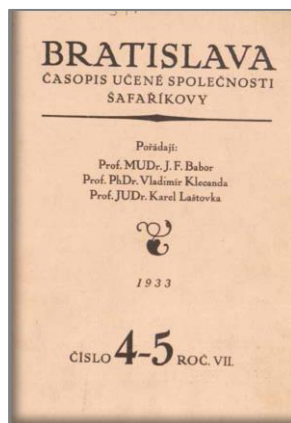
„Odbor sa zriaďuje na sústavné a všestranné štúdium slovenčiny a jazykového vývoja na Slovensku vôbec.“ (I. článok Stanov JO USŠ)

- otázky spisovnej slovenčiny
- otázky pravopisu a jazykovej správnosti
- nárečový výskum na Slovensku
- jazykové problémy v historickom vývoji na Slovensku

3 komisie: dialektologická, pravopisná a slovníková

> Slovenská učená spoločnosť (1939 – 1942 – Slovenská univerzita)

- časopis *Bratislava* (od r. 1927)
- časopis Slovenskej učenej spoločnosti – *Acta Eruditaе societatis Slovacaе*
- časopis *Linguistica Slovaca* (1939 – 1948) – zameraný na všeobecnú jazykovedu, modernú a klasickú filológiu (red. Ľ. Novák, v r. 1946 – 1948 – E. Pauliny)

Ako došlo k založeniu Jazykovedného odboru?

1. O založení Jazykovedného odboru pri Duchovednej triede USŠ, môžem povedať niekoľko dat zo svojej zprávy na prvej schôdzke odboru. Jazykovedný odbor USŠ vznikol v súvislosti s odchodom väčšiny členov Jazykovedného odboru Matice slovenskej po valnom shromážení matičnom dňa 12. mája t. r. z Matice. Ešte tohože dňa sišli sa hneď po matičnom shromážení v T. Sv. Martine prítomní členovia Jazykovedného odboru na poradu a usniesli sa jednomyselne vystúpiť z Matice a jej odborov. Neprítomným členom odboru bola poslaná zpráva o výsledku porady s prosbou, aby zaujali k veci stanovisko.

Z 18 členov Jazykovedného odboru matičného vystúpilo z Matice 14 členov.

Títo sa rozhodli správať ako celok, ktorý by sa mohol pričleniť podľa možnosti k existujúcim už inštanciam s podobným cieľom, aký sledoval Jazykový odbor v Matici. Myslelo sa zvlášť na naše dve významné ústavy: na Učennú spoločnosť Šafárikovu alebo Sbor pre výskum Slovenska a Podkarp. Rusí pri Slovanskom ústave v Prahe.

Najrýchlejšia, najprirodzenejšia a najpriaznivejšia možnosť organizovať členov bývalého Jazykového odboru Matice a ich činnosť naskýla sa v rámci Učenej spoločnosti Šafárikovej.

V. Vážný pre Slovenský denník (13. 11. 1932)

Začiatky vedeckého výskumu slovenčiny v kontexte ČSR

Vedecká syntéza

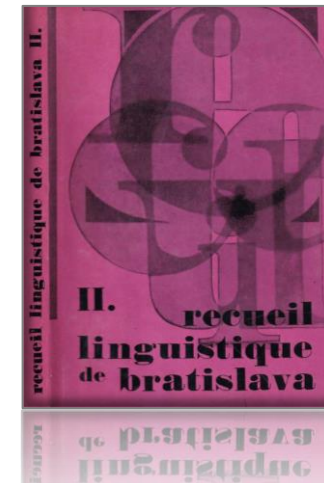
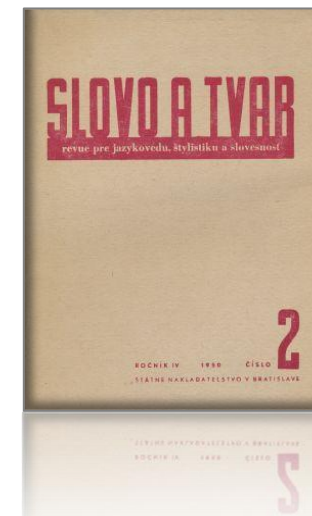
- založený 23. 7. 1937 – do konca r. 1940
- podnety z medzinárodného vedeckého prostredia, najmodernejšie myšlienkové a umelecké prúdy
- predstavitelia viacerých disciplín, najmä spoločenských vied
- sekcie: filozofická, teoreticko-metodologická, literárno-estetická, etnografická, lingvistická (z jazykovedcov: E. Pauliny, Ľ. Novák, J. Ružička)
- prednášky a diskusie, publikačná činnosť (otázky scientizmu, racionalizmu a empirizmu, kauzality, kritickosti, racionality, štrukturalizmu, intuitivizmu, „originálčenie“ vo vede)
- nebol povolený úradmi – prednášková aktivita na pôde SJS

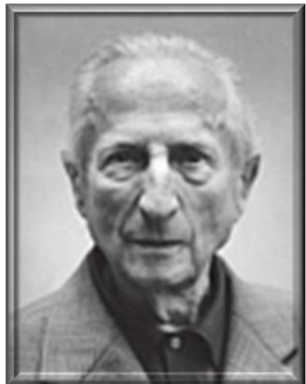
Slovenská jazykovedná spoločnosť

- fungovala od r. 1941 do r. 1944
- predseda prof. Ľ. Novák
- od r. 1957 – obnovená ako Združenie slovenských jazykovedcov
- od r. 1972 – Slovenská jazykovedná spoločnosť SAV
- v súčasnosti – Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚĽŠ SAV

Bratislavský lingvistický krúžok

- založený r. 1945 – orientovaný štrukturalisticky
- predseda – prof. E. Pauliny; podpredseda A. V. Isačenko
- časopis *Slovo a tvar* (r. 1947 – 1950) – red. E. Pauliny
po r. 1950 spojený so *Slovenskou rečou*
- v cudzom jazyku zborník *Recueil linguistique de Bratislava* – red. A. V. Isačenko
- prednášky a debatné večierky
(M. Vasmer, L. Hjelmslev, V. Skalička a i.)

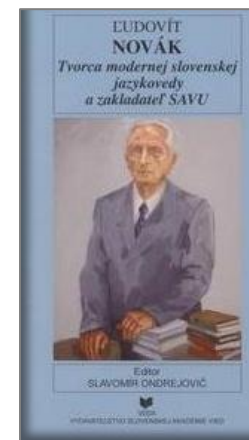
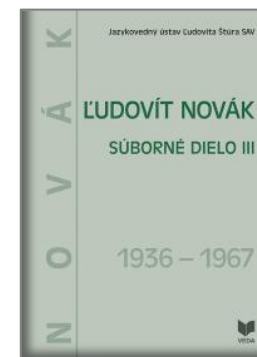
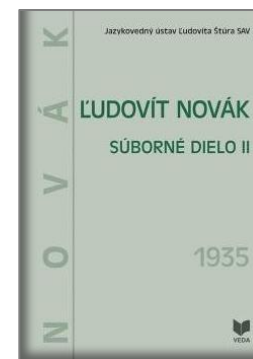
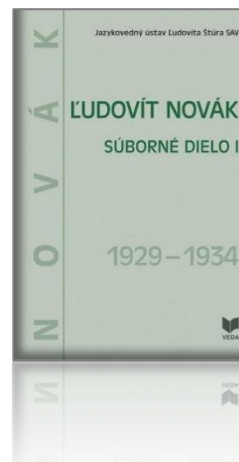
Prof. Ľudovít Novák – a vznik SAVU – 1942

- 1933 – 1938 – referent Jazykového odboru MS
- 1939 – 1948 – prof. FF Slovenskej univerzity (1944 – 1945 dekan)
- 1939 – 1943 – generálny tajomník Slovenskej učenej spoločnosti
- 1941 – 1945 – predseda Slovenskej jazykovednej spoločnosti
- redaktor časopisu *Linguistica Slovaca*
- člen BLK a VS
- stal sa hlavným propagátorom vzniku SAVU a tomu podriadil všetku svoju aktivitu v pozícii generálneho tajomníka SUS
- **2. 7. 1942 – schválenie zákona č. 135 o SAVU**
- **1943 – 1945 – generálny tajomník SAVU**
- **12. 5. 1992 – zlatá Medaila SAV a čestná plaketa SAV Ľudovíta Štúra Za zásluhy v spoločenských vedách** za celoživotnú prácu v oblasti jazykovedy a koncepčno-organizátorskej práce pri formovaní Slovenskej akadémie vied a umení

„Hlavným aktérom a iniciátorom vytvorenia SAVU bol Ľ. Novák, ktorý nebol angažovaný v politických štruktúrach Slovenského štátu, ale využíval osobné kontakty, ktoré v týchto štruktúrach mal. Vznik SAVU sa pripravoval na súkromných stretnutiach, z ktorých sa nezachovala takmer žiadna dokumentácia. Hlavným prameňom tak ostávajú spomienky Ľ. Nováka, ktorý tieto stretnutia inicioval.“ (Hudek, 2011)

Rozhovor s prof. Ľudovítom Novákom – Fedor Bartko
14. 5. 1992

<https://www.juls.savba.sk/novak.html>

Jazykovedný ústav SAVU 1943 – 1953

- tri sekcie – **duchovedná, prírodovedná, umelecká**
- humanitné odbory – väčšia aktivita
- výskumu jazyka bola venovaná väčšia pozornosť – aj z ideologických dôvodov
- 1. apríla 1943 – vznikajú ústavy SAVU – **Jazykovedný**, Literárnovedný, Historický, Zemepisný a Hudobnovedný (žiaden z ústavov nemal naraz viac ako 3 pracovníkov)
- vedenie ústavov – **predsedovia**
- fungovanie – **administratívni riaditelia**
- 1944 – 1945 – knižnica a majetok SAVU prevezený do Ľubochne (do domu Ľ. Nováka); časť zariadenia Jazykovedného ústavu bola v Stráži nad Myjavou
- po 2. svetovej vojne – rozporné hodnotenia úlohy SAVU – najmä v dôsledku politických pomerov Slovenského štátu (hoci SAVU nebola natoľko prepojená s režimom ako MS), ale aj kvôli konfliktu s MS a v mnohom aj s pôvodnou SUS

*„Pri zakladaní ústavu sa uvážily najnaliehavejšie potreby a úlohy slovenskej jazykovedy. Na tomto základe sa rozvrhla aj organizácia ústavu a pracovné úseky. Ústav sa zásadne člení na tri oddelenia, a to oddelenie **dialektologické**, oddelenie **pre spisovný jazyk** a oddelenie **fonetické**.“* (Štolc, 1948, s. 436)
(fonetické oddelenie pre nedostatok odborných pracovníkov neskôr zaniklo)

- podľa náplne – pracovné úseky:
 - slovník spisovného jazyka
 - slovensko-ruský prekladový slovník
 - nárečový výskum
 - publikácie

Prevzal vydávanie časopisu *Linguistica Slovaca*.

Jazykovedný ústav SAVU – personálne obsadenie

Eugen Pauliny – predseda a vedúci duchovedného odboru SAVU (1946 – 1950)

administratívni riaditelia ústavu

Jozef Orlovský – 1943 – 1945

Štefan Peciar – 1945 – 1946, neskôr prednosta vedeckých ústavov

Jozef Štolc – 1946 – 1950

Štefan Peciar – 1950 – 1953

ďalší pracovníci

Albert Arany – do r. 1946

Ján Horecký – od r. 1944

r. 1950 – príchod pracovníkov z Jazykovedného odboru MS a pracovníkov z iných inštitúcií a pracovísk:

F. Buffa, A. Habovštiak, G. Horák, A. Hysková, E. Jóna, K. Madáková, M. Marsinová, Ľ. Novák, J. Oravec, J. Ružička,
R. Schenk, E. Smiešková

V roku 1951 – 22 interných vedeckých pracovníkov (z toho 13 vedeckých a 5 „výpomocných“) a vyše 100 externých spolupracovníkov združených v pracovných komisiách.

„Jazykovedný ústav je najväčší z 13 ústavov SAVU.“ (Peciar – Horecký, 1951)

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

Jazykovedný ústav SAVU po r. 1950 – oddelenia

- o. pre spisovný jazyk** – odborné časopisy (Slovenská reč, Jazykovedný zborník), učebnice slovenského jazyka, práca na normatívnej gramatike a nových PSP – Š. Peciar
- o. pre slovníky** – 2 pracovné skupiny: normatívny slovník spisovnej slovenčiny, veľký rusko-slovenský a slovensko-ruský slovník
- o. pre odborné terminológie** – ustaľovanie a dopĺňanie slovenskej terminológie; komisie s odborníkmi z iných odborov (v r. 1951 – 21 komisií) – terminologické bulletiny
- o. pre výskum nárečí** – Atlas slovenského jazyka – zbieranie materiálu pomocou dotazníka (1947 – 1952), spracovanie materiálu; zbieranie súvislých textov, slovníkový výskum – pre Slovník slovenských nárečí, vecné dotazníky
- o. pre dejiny slovenského jazyka** – výskum pre historický slovník slovenského jazyka, pre slovník osobných a miestnych mien a pre dejiny spisov. slovenčiny

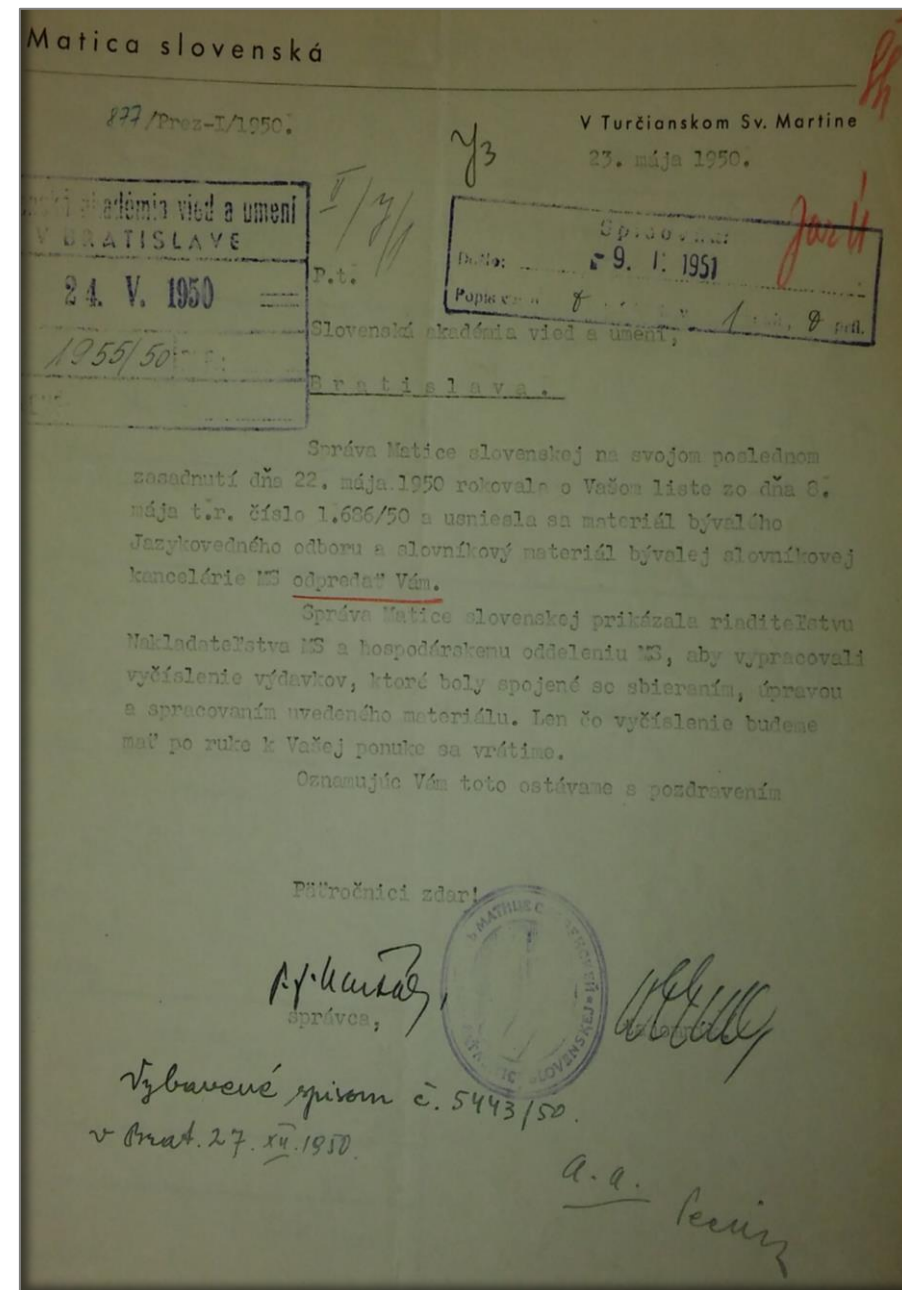
25 pracovných komisií (z toho 18 terminologických)

Časopisy:

Slovenská reč

Jazykovedný zborník Matice slovenskej – r. 1950 splynul s časopisom Linguistica Slovaca > Jazykovedný zborník SAVU > r. 1953 – Jazykovedný časopis

1952 – zmena názvu ústavu > **Ústav slovenského jazyka SAVU**

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

SLOVENSKÁ AKADEMIA VIED

Číslo: 173/56-sekr.

Bratislava, 8.X.1956.

D e k r é t

o zriadení vedeckého pracoviska.

Slovenská akadémia vied zriaďuje na základe §-u 4. ods. 1. zákona Slovenskej národnej rady zo dňa 18. júna 1953 o Slovenskej akadémii vied Ústav slovenského jazyka ako vedecké pracovisko so sídlom v Bratislave.

Pracovisko bolo pôvodne zriadené Ministerstvom školstva v roku 1943 pri zriadení SAVU, prevzaté Slovenskou akadémiou vied podľa uznesenia predsedníctva SAV zo dňa 22.IX.1953 a jeho prevzatie bolo schválené valným zhromaždením Akadémie dňa 9.XI.1953.

Pracovisko bolo začlenené do sekcie spoločenských vied.

Zmenu názvu alebo pretvorenie pracoviska na vyššiu organizačnú jednotku, jeho včlenenie do inej jednotky alebo zastavenie činnosti pracoviska môže urobiť len predsedníctvo Slovenskej akadémie vied na návrh príslušnej sekcie.

Riaditeľ /vedúci/ pracoviska je osobne zodpovedný orgánom Akadémie za vedeckú úroveň pracoviska, za plnenie vedeckého plánu ako aj za riadne hospodárenie na pracovisku.

hlavný tajomník

predseda

Od SAVU k SAV – 1953

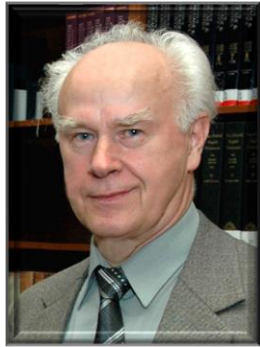
- SAV – zákon Slovenskej národnej rady – 18. 6. 1953 o Slovenskej akadémii vied
- zakladajúce valné zhromaždenie SAV – 26. 6. 1953
- Ústav slovenského jazyka SAV – plynule prešiel do novovzniknutej SAV
- prevzal náplň i organizačnú štruktúru ÚSJ SAVU
- Od 1. 1. 1967 – **Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV** (k všestrannému výskumu slovenského jazyka – ambícia modernizovať lingvistický výskum a zvýšiť starostlivosť o kultúru reči)

Jazykovedný ústav SAV – Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV – vedenie

Štefan Peciar
1953 – 1965

Ján Kačala
1981 – 1991

Ivor Ripka
1995 – 1999

Pavol Žigo
2010 – 2014

Slavomír Ondrejovič
2014 – 2017

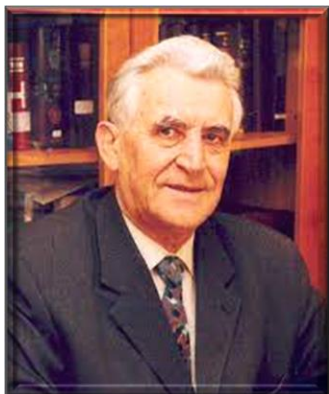
1965 – 1981

Jozef Ružička

1991 – 1995

Ján Doruľa

1999 – 2010

Slavomír Ondrejovič

2014

Nicol Janočková

2017 – 2024

Gabriela Múcsková

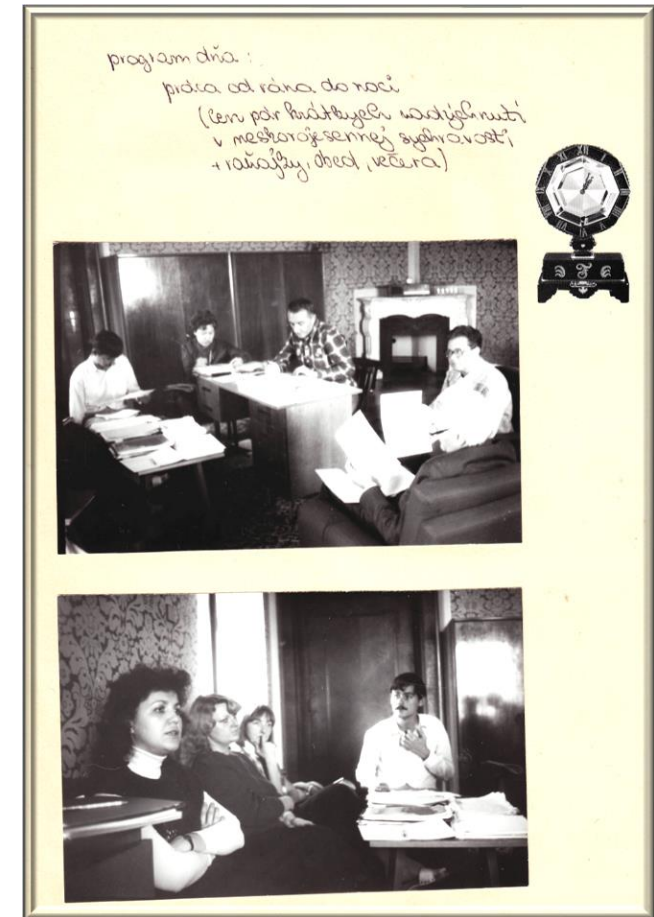
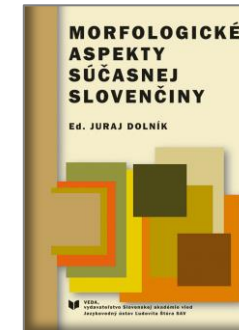

Výskum slovenčiny po r. 1953 – spisovný jazyk

o. pre spisovný jazyk (o. gramatiky a štylistiky) > o. súčasného jazyka (> o. sociálnej lingvistiky)

- lexikológia a lexikografia
- jazyková kultúra
- Gramatika
- tvorba učebných osnov a učebníc
- dynamika jazyka
- ortoepia
- od systému jazyka ku komunikačnej a pragmatickej lingvistike:
 - používanie jazyka v konkrétnych sociálnych a kultúrnych podmienkach
 - nová teória spisovného jazyka
 - edícia *Sociolinguistica Slovaca* (8 zv.)

- *Pravidlá slovenského pravopisu* – 1953 (ďalšie vydania až do 1971)
- *Morfológia slovenského jazyka* (1966)
- *Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny* (1989)
- *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Slovenský jazyk* (1998)
- *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny* (2010)

Smolenické redigovanie dynamiky
(17. – 20. 11. 1986)

Výskum slovenčiny po r. 1953 – lexikografia a slovníky súčasného jazyka

lexikologicko-lexikografické o. > o. súčasnej lexikológie a lexikografie - o. súčasného jazyka, jazykovej kultúry a terminológie

- teoretické a metodologické otázky lexikológie a lexikografie
- tvorba kartoték / výber textov / excerpčia
- normatívny akademický Slovník slovenského jazyka (pod vedením Š. Peciaru) (1959 – 1968)
- prekladový rusko-slovenský a slovensko-ruský slovník
 - 1953 – začlenený do Československo-sovietskeho inštitútu SAV
 - 1954 – do Ústavu svetovej literatúry a jazykov SAV
 - 1973 – k JÚLŠ SAV ako oddelenie slovanských jazykov
- Česko-slovenský slovník (1981)
- Krátky slovník slovenského jazyka (1987 – 2021)
- Synonymický slovník slovenčiny (2004)
- Slovník súčasného slovenského jazyka (4 zv. – 2006 – 2021)
 - od normatívnosti k sociálno-komunikačnému aspektu jazyka
 - od excerpcie a kartoték k jazykovým korpusom a programovým nástrojom
 - od tlačenej podoby slovníkov k slovníkovému portálu

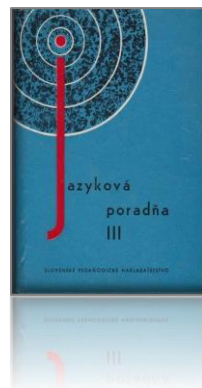
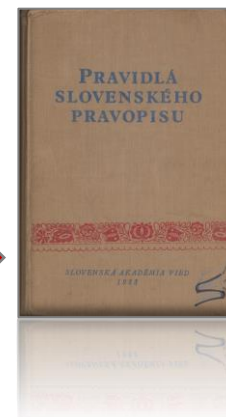
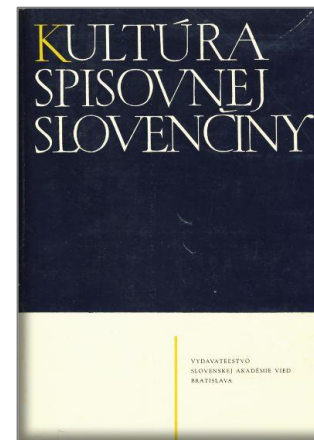

Výskum slovenčiny po r. 1953 – jazyková kultúra

o. pre spisovný jazyk > o. jazykovej kultúry > o. jazykovej kultúry a terminológie

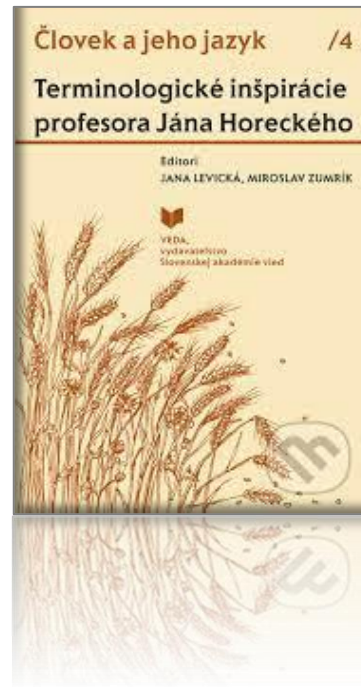
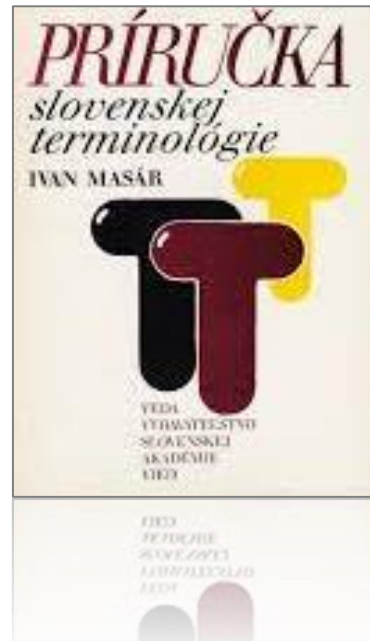
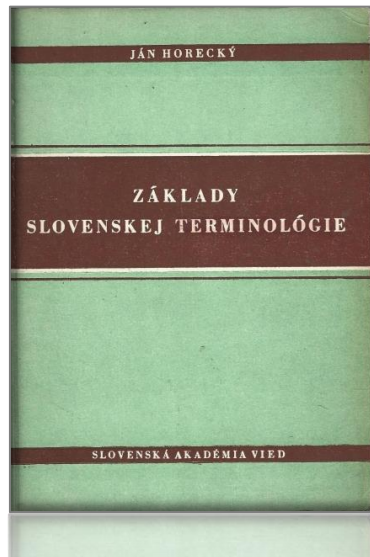
- od začiatkov rozvoja inštitucionálneho výskumu jazyka
- od 1970 – samostatné oddelenie jazykovej kultúry
- aplikácia teoretických východísk teórie spisovného jazyka a jazykovej kultúry
- kodifikačné diela – Pravidlá slovenského pravopisu
- jazykové poradenstvo: listová – telefonická – mailová – webová poradňa
- časopis *Kultúra slova* (od r. 1967)
- terminologické komisie

Výskum slovenčiny po r. 1953 - terminológia

terminologické oddelenie – o. spisovného jazyka – o. jazykovej kultúry a terminológie – o. slovenského národného korpusu

- 1950 – 1960 – terminologické oddelenie – J. Horecký
- časopis Slovenské odborné názvoslovie
- J. Horecký – *Základy slovenskej terminológie*
- samostatné terminologické slovníky jednotlivých vedných odborov
- terminologické komisie

Terminologický portál

Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra Slovenskej akadémie vied

Vitajte na stránkach terminologického portálu JÚLŠ SAV, ktorý odbornej a laickej verejnosti ponúka dostupné terminologické zdroje a informácie na jednom mieste. Okrem teoreticky zameraných textov tu možno nájsť informácie o koordinácii terminologickej práce na Slovensku, ako aj o relevantných terminologických fórach.

Terminologický portál JÚLŠ SAV, sprístupnený v r. 2016, bol podporený aj Vedeckou grantovou agentúrou MŠVVaŠ SR a SAV v rámci projektu č. 2/0114/15. Ďalší rozvoj portálu zabezpečuje oddelenie Slovenského národného korpusu JÚLŠ SAV v rámci Zmluvy o združení prostriedkov na tvorbu a rozvoj Slovenského národného korpusu č. 0323/2017, podporenú aj zo zdrojov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstva kultúry SR.

Terminologické zdroje

Slovenská terminologická databáza
Prehľad výkladových a prekladových terminologických slovníkov
Výkladové terminologické slovníky SAV (1952 – 1964)

Teoretické zdroje

Databáza terminologických prác J. Horeckého
Slovenské odborné názvoslovie
Československý terminologický časopis

Užitočné odkazy

Terminologické linky
Terminologické komisie v SR

Výskum slovenčiny po r. 1953 – dejiny jazyka

o. dejín slovenčiny – o. dejín slovenčiny, onomastiky a etymológie

Oddelenie dejín slovenčiny od r. 1951

Dejiny jazyka predpisovného obdobia:

- slovník slovenčiny z predpisovného obdobia
- výskum vývinu slovenskej slovnej zásoby, dejín slovenského jazyka, slovistiky a slovenskej historicko-porovnávacej jazykovedy
- archívny výskum starších slovenských jazykových pamiatok
- *Historický slovník slovenského jazyka* (1991 – 2008)
- *Staršia slovenská lexika v medzijazykových vzťahoch* (2011)

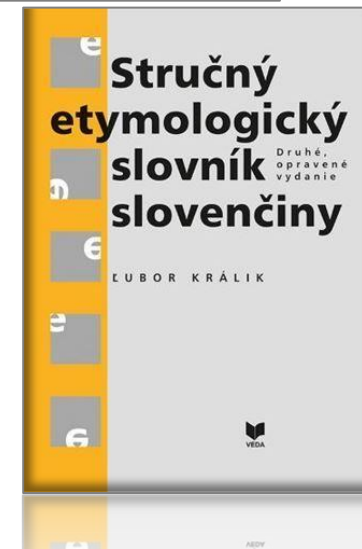
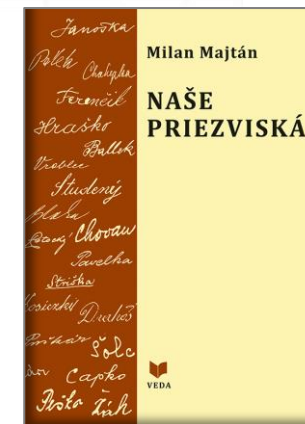
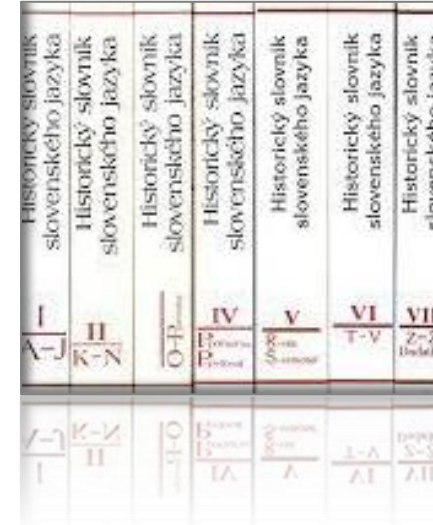
Etymológia

- *Stručný etymologický slovník slovenčiny* (2015; 2019)

Onomastika

- teória vlastného mena
- výskum priezvisk
- výskum toponymie
- výskum živých osobných mien

Kartotéky – Pramene k dejinám slovenčiny

Výskum slovenčiny po r. 1953 – dialektológia

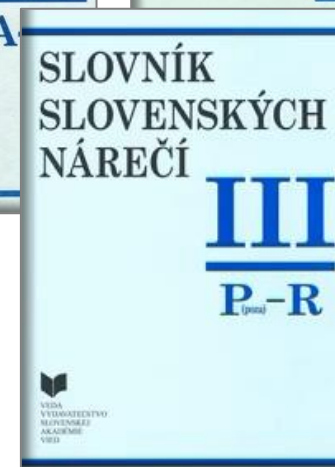
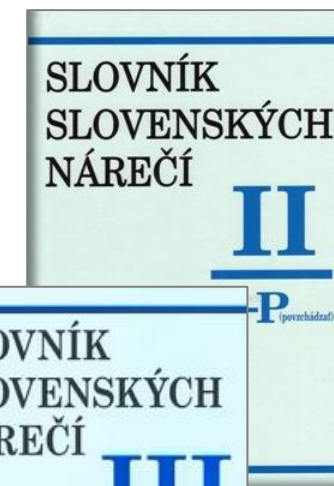
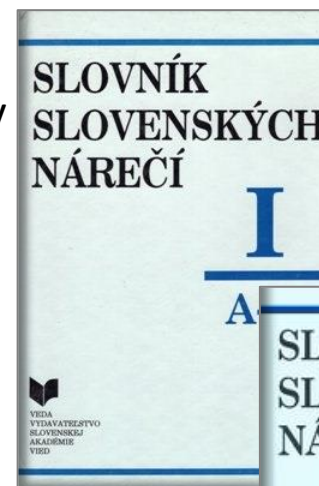
Jazykový zemepis

- dotazník pre výskum slovenských nárečí (hláskoslovie a tvaroslovie 1947, slovotvorba a lexika 1964)
- *Atlas slovenského jazyka* (1968, 1978, 1981, 1984)
- *Celokarpatský dialektologický atlas*
- od r. 1958 – Slovanský jazykový atlas (zv. 4. Poľnohospodárstvo)

Výskum nárečí pre *Slovník slovenských nárečí*

- zbieranie nárečových textov, budovanie kartoték a archívov
- nárečové výskumy vo vybraných lokalitách alebo regiónoch (šarišské, oravské, dolnotrenčianske, gemerské)
- tematicky zamerané výskumy – *Časové podradňovacie súvetia v slovenských nárečiach* (1986)
- *Slovenská dialektológia* (1995)
- opis slovenských nárečí na území iných štátov (Maďarsko, Juhoslávia, Srbsko, Rumunsko, USA)
- prezentovanie bohatstva nárečovej lexiky
- *Zo studnice rodnej reči* (2005, 2014)

Výskum slovenčiny po r. 1953 – jazyk a spoločnosť

od o. súčasného jazyka > k o. sociálnej lingvistiky

- komunikačné, sociálne a pragmatické aspekty jazyka – vzťah jazyka a jeho používateľov
- vzťah slovenčiny k iným jazykom – v rámci jazykovej situácie na Slovensku
- spoločenské javy a ich odraz na dynamiku jazyka (diskriminácia, rodová rovnosť, jazyková korektnosť, jazyková norma, jazykové ideológie a kultúry, postoje k jazyku, jazyková politika, sociálne hodnoty a ich vyjadrenie v jazyku, jazyk nenávisti)

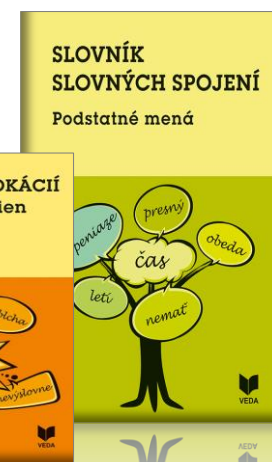
- edícia *Sociolinguistica Slovaca* (8 zv.)
- *Všeobecná jazykoveda* (2009)
- *Teória spisovného jazyka (so zreteľom na spisovnú slovenčinu)* (2010)
- *Aktuálne otázky slovenského jazyka* (2017)
- *Jazyk v sociálnej kultúre* (2017)
- *Jazyk, veda o jazyku, societa* (2007)

Výskum slovenčiny po r. 1953 – matematická, počítačová a korpusová lingvistiká

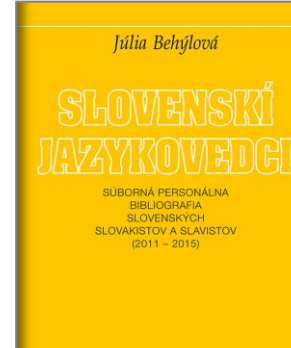
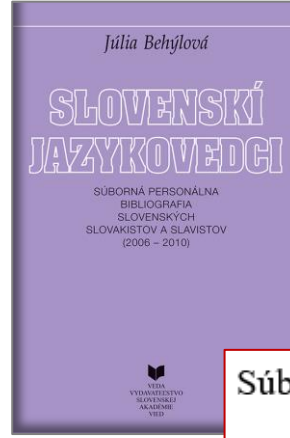
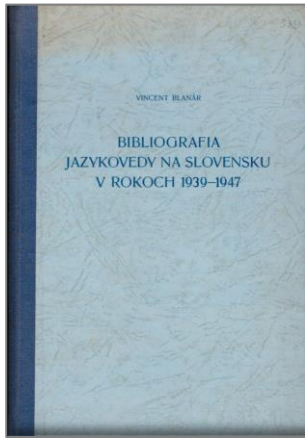

- 1962 – 1970 – oddelenie matematickej jazykovedy a fonetiky (J. Horecký)
- začiatky – 90. roky – korpus interných textov
- odd r. 2002 – systematické budovanie korpusov s projektovou podporou
- tvorba korpusov, nástrojov a elektronických databáz

1. Korpusy a podkorpusy písaných textov – synchrónne, všeobecné
2. Korpusy písaných textov – synchrónne, webové
3. Korpusy písaných textov – synchrónne, spojené
4. Korpusy písaných textov – paralelné
5. Korpusy písaných textov – synchrónne, akvizičné
6. Korpusy písaných textov – synchrónne, špecializované
7. Korpusy písaných textov spred roka 1955 (prevažne texty kníh zo Zlatého fondu SME)
8. Korpusy hovorených prejavov – synchrónne, štandardné
9. Korpusy nárečí SNK
10. Historický korpus

Bibliografické súpisy

- dostupné online na stránke JÚLŠ SAV:

https://www.juls.savba.sk/ediela/slovenski_jazykov_edci/

- lingvistické práce:

<https://www.juls.savba.sk/publications.html>

<https://korpus.sk/publikacie/knizne-publikacie/>

➡ takmer 100 online dostupných titulov

Súborná personálna bibliografia slovenských slovákistov a slavistov

Použitie týchto textov sa riadi zákonom č. 618/2003 Z. z. (autorský zákon).

Hľadať

Slovenskí jazykovedci

- [1925-1975](#) - [A](#) [B](#) [Č](#) [D](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [R](#) [S](#) [Š](#) [T](#) [U](#) [V](#) [Z](#)
- [1976-1985](#) - [A](#) [B](#) [Č](#) [D](#) [Ď](#) [D](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [R](#) [S](#) [Š](#) [T](#) [U](#) [V](#) [Z](#) [Ž](#)
- [1986-1995](#) - [A](#) [B](#) [Č](#) [D](#) [Ď](#) [D](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [R](#) [S](#) [Š](#) [T](#) [U](#) [V](#) [Z](#) [Ž](#)
- [1996-2000](#) - [A](#) [B](#) [Č](#) [D](#) [Ď](#) [D](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [R](#) [S](#) [Š](#) [T](#) [U](#) [V](#) [W](#) [Z](#) [Ž](#)
- [2001-2005](#) - [A](#) [B](#) [Č](#) [D](#) [Ď](#) [D](#) [F](#) [G](#) [H](#) [Ch](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [R](#) [S](#) [Š](#) [T](#) [U](#) [V](#) [Z](#) [Ž](#)
- [2001-2005](#) vo formáte PDF (11 MB)
- [2006-2010](#) vo formáte PDF (2 MB)

Časopisy a zborníkové série

- **Slovenská reč** (<https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/>)
- **Jazykovedný sborník Matice slovenskej**
- **Linguistica Slovaca**
 - > **Jazykovedný sborník** Slovenskej akadémie vied a umení
 - > r. 1953 **Jazykovedný časopis** (<https://www.juls.savba.sk/ediela/jc/>)
- **Slovo a tvar**
 - > zlúčil sa so *Slovenskou rečou*
 - > rubrika *Technický jazyk*
 - > terminologický časopis – **Slovenské odborné názvoslovie** (cyklostylovaný bulletin *Odborné názvoslovie*)
- **Terminologický portál JÚLŠ SAV** (<https://terminologickyportal.sk/>)
- **Recueil linguistique de Bratislava** (1948; obnovený v 70. rokoch ako zborník – spolu 9 zv.) (<https://www.juls.savba.sk/ediela/recueil>)
- **Kultúra slova** (<https://www.juls.savba.sk/ediela/ks/>)
- **Slavica Slovaca** (https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=journal-list&journal_no=35)
- od r. 1956 – zborník **Jazykovedné štúdie** (aktuálne 38 zv.)
- od r. 1995 – **Sociolinguistica Slovaca** (8 zv.) (https://www.juls.savba.sk/sociolinguistica_slovaca.html)
- v rámci SJS – **Varia** (31 zv.), **Spisy SJS** (6 zv.), **Jazykovedný zápisník/Zápisník slovenského jazykovedca** (všetko dostupné na https://www.juls.savba.sk/sjs_publicacie.html)

Slovenská reč – charizma našej identity

Domov O časopise Redakčná rada Pokyny pre autorov Výzvy Aktuálny ročník

Prečo publikovať u nás
Prečo si predplatiť náš časopis
Napište nám
Kontakt
Bibliografický zápisník
Kronika
Archív
Bibliografia Slovenskej reči

Archív časopisu Slovenská reč

2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
1994	1993	1992	1991	1990	1989	1988
1987	1986	1985	1984	1983	1982	1981
1980	1979	1978	1977	1976	1975	1974
1973	1972	1971	1970	1969	1968	1967
1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960
1959	1958	1957	1956	1955	1954	1952-53
1951-52	1950-51	1949-50	1948-49	1947-48	1946	1943-44
1942-43	1941-42	1940-41	1938-39	1937-38	1936-37	1935-36
1934-35	1933-34	1932-33				

Slovenská reč 2022

- číslo 1: PDF
- číslo 2: PDF
- číslo 3: PDF

Slovenská reč 2021

- číslo 1: PDF
- číslo 2: PDF
- číslo 3: PDF

Slovenská reč 2020

- číslo 1: PDF
- číslo 2: PDF

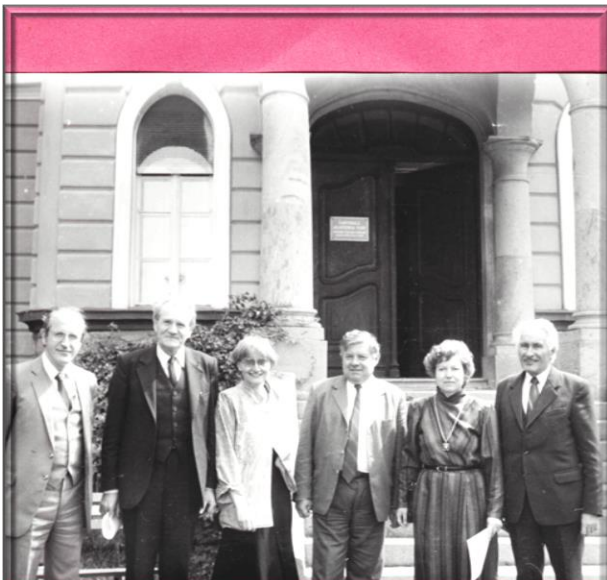
Lingvistické konferencie

4. KOLOKVIUM MLADÝCH
JAZYKOVEDCOV

MODRA - PIESOK
30.11. - 2.12.

CHATA UK

1994

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

Rozvoj slovenskej lingvistiky v diskusiách

O spisovnej slovenčine (vo vzťahu k češtine) a jej kultivovaní/ochrane

- PSP 1931 / 1939 /1940 („československý jazyk“)
- 60. roky:

5. – 8. 12. 1960 – Konferencia o marxistickej jazykovede v Libliciach

2. – 4. 4. 1962 – konferencia o vývinových tendenciách dnešnej spisovnej slovenčiny a o problémoch jazykovej kultúry na Slovensku – v Bratislave

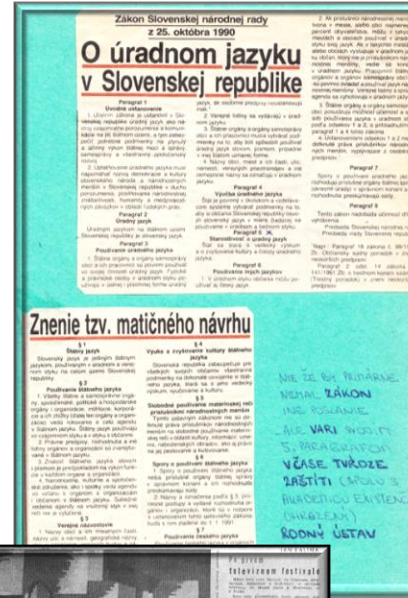
1964 – diskusia o otázke jazykovej kultúry slovenčiny v časopise *Kultúrny život*

21. – 23. 6. 1965 – konferencia o *Slovníku slovenského jazyka* v Smoleniciach

5. – 7. 12. 1966 – konferencia o kultúre spisovnej slovenčiny v Smoleniciach – *Tézy o slovenčine*

10. – 12. 12. 1968 – konferencia o spisovnej slovenčine 1918 – 1968 v Smoleniciach

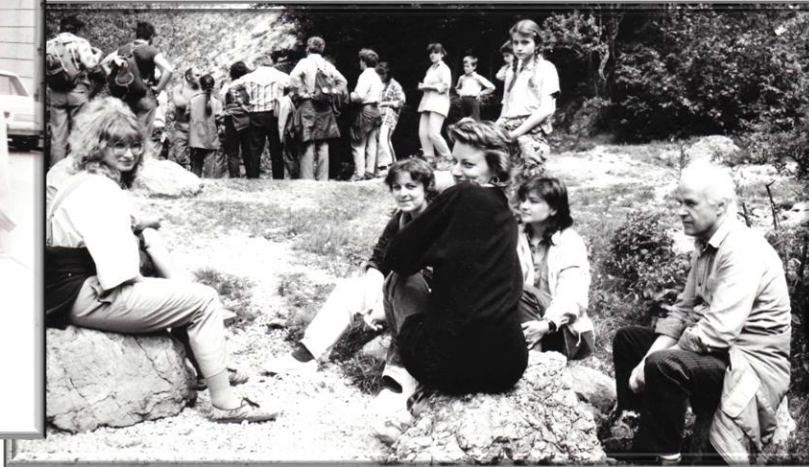
- od 90. rokov – pokračovanie diskusie v kontexte rozvoja sociolingvistiky a modernej teórie spisovného jazyka

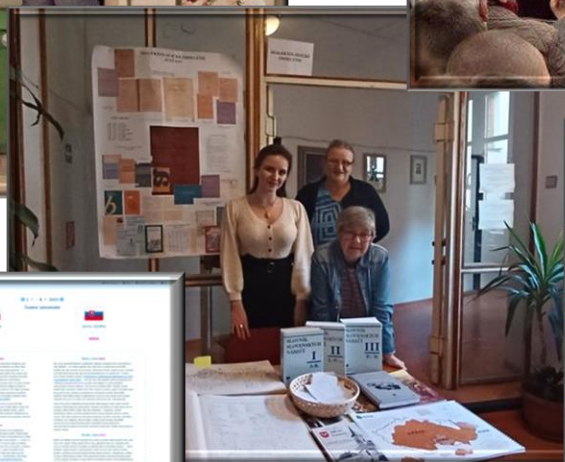
- o koncepcii nových PSP – 1953
- o stratifikácii národného jazyka
- o jazykovom zákone
 - otázky jazyka a legislatívy (1968, od 90. rokov, v súčasnosti v konfrontácii s európskou jazykovou legislatívou)
- metodologické otázky
 - diskusia o marxistickej jazykovede (40. – 50. r.)
 - systémový vs. komunikačno-pragmatický prístup
- z oblasti dejín slovenčiny
 - otázka periodizácie dejín slovenčiny
 - otázka genézy slovenčiny

...

Spoločenský život vedeckého spoločenstva

Spoločenský život vedeckého spoločenstva

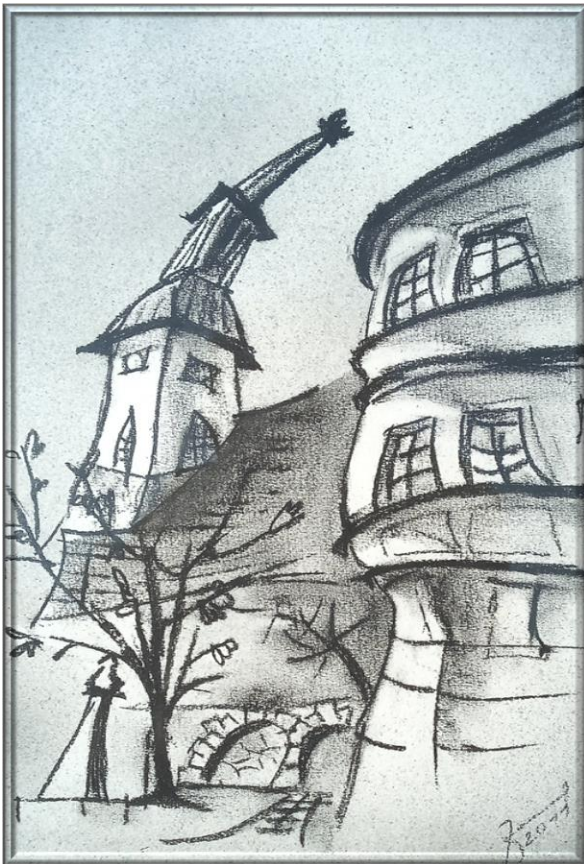
Propagačné projekty JÚĽŠ

DOD
Každý rok otvárame pre vás "brány" nášho ústavu.

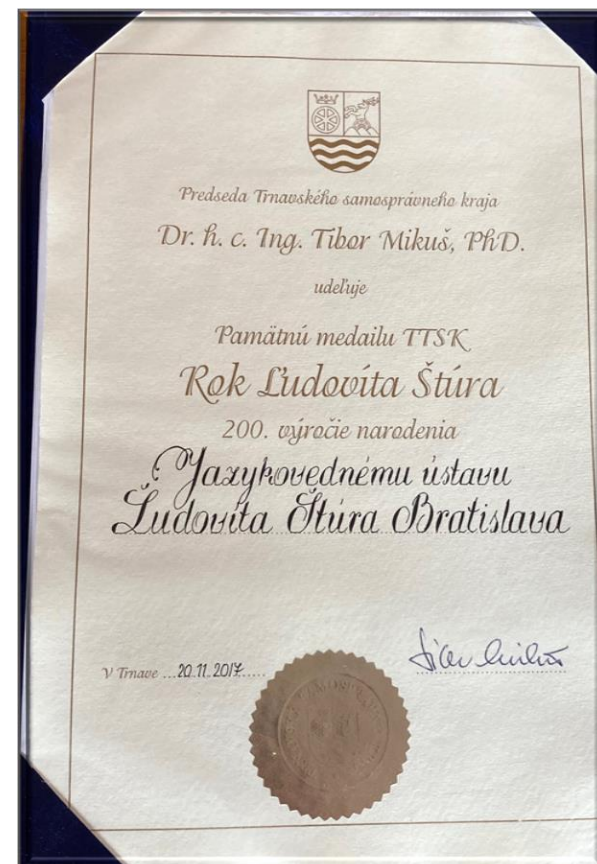
Stretnete nás aj na:

- Vedeckom veľtrhu
- Víkende so SAV
- Európskej noci výskumníkov
- a iných podujatiach...

Česko-slovenské slovo týždne/týždňa

Ocenenia

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

**Ešte veľa úspechov v službe
jazyku, vede a spoločnosti!**

Gabriela Múcsková
19. september 2023